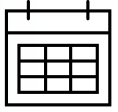

**İstanbul Yeminli
Mali Müşavirler Odası**

Chamber of Sworn-in Certified
Public Accountants of İstanbul

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası KDV Komisyonu Çalışması

29 Mayıs 2024

14:00 - 18:00

Hakkı KOÇAK - Yeminli Mali Müşavir

SORUN

Karşılıklı faturalaşmanın olduğu alt firmalar hakkında KDVIIRA raporlarında olumsuzluk tespit edilmesi durumunda, banka kanalıyla ödeme olmadığı için ciddi problemler yaşanmaktadır.

ÇÖZÜM

Cari hesapların karşılıklı olarak mahsup yoluyla kapatıldığı durumda nakit bir hareketten söz edilemeyecektir. İki firma hem alıcı hem satıcı pozisyonunda olabilir. Örneğin (A) firması (B) firmasından hammadde alıp mamul ürün satabilir. Veya mal iadesi, fiyat farkı, ciro primi vb. gibi çeşitli nedenlerle faturalaşmalar olabilmektedir. Bütün bu hallerde düzenlenen faturalarda gösterilen katma değer vergisi bir firma tarafından “hesaplanan” diğer firma tarafından da “indirim KDV” olarak beyan edilmektedir. Yani ortada KDV kaybı gibi bir olay söz konusu değildir. Böyle durumlarda para hareketinin olmaması ticari teamüller gereğidir. İşlem bedellerini banka kanalı ile gönderip aynı tutarları tekrar almak normal bir uygulama değildir.

Bu nedenlerle cari hesap yoluyla mahsuplaşma durumlarında, kalan tutarın banka sistemi aracılığı ile ödenmesi halinde genel esaslara göre işlem yapılacağı yönünde, sorunu çözecek bir düzenlemeye ihtiyaç vardır.

SORUN

Risk Analiz Raporlarının GEK06 segmenti ile ikinci derece alt firma KDV beyanın birinci derece alt firmaya düzenlenen faturalarla uyumlu olup olmadığı kontrol edilmektedir. Bir uyumsuzluk olması halinde bunun izahı iade talebinde bulunan mükelleften istenilmektedir. İade talep eden mükellef sorunu çözmek için ya birinci derece alt mükelleften alımlarıyla ilgili banka dekontlarını ibraz edecek veya birinci derece alt mükellef ile ikinci derece alt mükellef arasındaki KDV beyan uyumsuzluğu ile ilgili bilgi ve belgeleri temin ederek ibraz edecektir. İade talep eden mükellefin bu bilgi ve belgelere ulaşması pek mümkün olmamaktadır. Birinci derece alt firmaya ödemeler de henüz yapılmadıysa sorun çözümsüz kalmaktadır.

ÇÖZÜM

KDV Genel Uygulama Tebliği ile iade talep eden mükellefin, henüz sonuçlanmamış eski dönemler de dahil alt firmalarla ilgili olumsuzluklardan dolayı sorumlulukları birinci kademe alt firmalarla sınırlandırılmışken, ikinci derece alt firmalarla ilgili olumsuzluk halen sorgulanmakta olması Tebliğ düzenlemesine aykırıdır.

Risk analiz raporlarındaki GEK 06 segmentinde birinci derece alt firma ile ikinci derece alt firma KDV beyanlarının uyumsuzluğu sorgulanmaktadır. Bu tespitler KDV GUT'ne göre özel esaslara tabi olmayı gerektirir bir olumsuzluk değildir. İade sürecini etkilememesi gerekir. İade talep eden mükellefin hiç tanımadığı ve iletişimi olmadığı ikinci derece alt firma nezdinde bu olumsuzlukları gidermeye çalışması fiilen mümkün olamamaktadır. Bu nedenle yeni anlayışa uygun olarak bu segmentin risk analiz raporlardan çıkarılması veya en azından ikinci derece alt firmalarla ilgili olumsuzlukların iade talep eden mükellef tarafından giderilmesinin istenmemesi ve iade sürecinin durmaması sağlanmalıdır.

3 İşlemlerin Gerçek Ve Doğruluğunun İspatı

SORUN

İade talep eden mükellefin birinci kademe alt firmayla ilişkisinin gerçek ve doğru olduğunu delil serbestisi ilkesiyle ispat imkânı getirilmiştir. Bu husus tebliğde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir;

“Dolayısıyla idare tarafından sahte veya yanıltıcı olduğu yönünde bulgular bulunan bir belgenin gerçek bir işleme dayandığı ve dayandığı işlemi mahiyet ve miktar itibarıyla doğru olarak yansıttığı işlemin tarafları, ilgilileri (iade talep edenler) veya mükellefler tarafından 213 sayılı Kanununun 3’üncü maddesindeki delil serbestisi kapsamında iddia ve ispat olunabilir.

İleri sürülen karşı delillerin işlemin gerçekliğini göstermesi halinde özel esaslar uygulanmaz. İşlemin tarafları, ilgililer ve mükellefler delillerini işlem ve belge ile ilgili olmak kaydıyla yazı ile ileri sürebilir.”

Bu düzenleme uygulamada henüz işlerlik kazanmamıştır. Eski anlayış devam etmektedir. Gerek vergi daireleri gerekse inceleme elemanları, özellikle alt firma hakkında SMİYB düzenleme raporu (Vergi Tekniği Raporu) veya tespiti varsa, ödenen verginin mutlaka indirim ve iadede çıkarılmasını istemektedirler. Buna uymak istemeyen mükellef özel esaslara tabi olmayı göze alamadığından, yüzde yüz haklı oldukları konularda bile ihtilaf yaratamamakta çaresizce istenileni yapmak durumunda kalmaktadır.

ÇÖZÜM

Uygulayıcıların Tebliğ ile getirilen anlayışa uygun bir yorum tarzını benimsemeleri sağlanmalıdır.

Parekende Satış Fişi Veya Ödeme Kaydedici Cihaz Fişine Dayalı Kdv İndirimi Sorunu Çözüme Kavuşturulmalıdır

SORUN

İndirim KDV listelerine “3333333333” açıklamasıyla muhasebe fişi bazında perakende satış fişlerinin toplu olarak girildiği satırların detayı istenilmektedir. Bu harcamalardan işletmenin esas faaliyet konusuyla ilgili olanların fatura yerine perakende satış fişiyle belgelendirildiği gerekçesiyle indirim ve iadeden çıkarılması talep edilmektedir. Bu uygulama iade sürecini uzatmakta ve içinden çıkılmaz bir hale getirmektedir.

ÇÖZÜM

Sorunun kaynağını GİB tarafından verilen şirket personelinin işyeri dışında veya seyahat esnasında yapmış olduğu harcamaların işletmelerin esas faaliyet konusuyla ilgili olduğu ve bu nedenle fatura ile belgelendirilmesinin zorunlu olduğu şeklindeki görüş oluşturmaktadır.

İşletmenin esas faaliyet konusuyla ilgili olsun olmasın fatura düzenleme haddi altındaki harcamalara ilişkin belgelerde gösterilen KDV'nin indirimi konusundaki problemler giderilmelidir. Bu şekildeki belgelerin tamamının indirim listelerinde toplu olarak tek satırda gösterilmesi uygulamasına vergi dairelerince sorgulanmamalıdır.

SORUN

Tebliğde yapılan yeni düzenlemeye göre indirimli orana tabi işlemleri bulunan mükellefler ertesi yılın sonuna kadar, YMM raporu hariç iade ile ilgili tüm belgeleri sisteme girmek zorundadırlar. (YMM raporu bir sonraki yılın Haziran ayının sonuna kadar verilmesi gerekmektedir)

Bu zorunluğa uyan mükellefler ertesi yıl aşağıdaki problemleri yaşamıştır.

- Süresinde YMM raporu ile iade talebi tercihinde bulunup da izleyen yılda YMM raporunun verilmesini beklemek istemeyen mükellefler bu süre zarfında teminat mektubu karşılığı iade tercih değişikliğinde bulunamamaktadır. Oysa Tebliğde buna cevaz veren düzenlemeler mevcuttur.

“YMM KDV İadesi Tasdik Raporuna Dayalı İadeler :

YMM raporu ile iade talebinde bulunan mükelleflere, rapor ibraz edilmedikçe iade yapılmaz. Mükelleflerin rapor düzenleninceye kadar, izleyen bölümlerde açıklandığı şekilde teminat göstermeleri halinde ise iade talebi incelemeye sevk edilmeksizin yerine getirilir. Rapor ibraz edildiğinde teminatlar iade edilir.”

- Bu mükellefler izleyen yılda aynı süre zarfında YMM raporuyla %50 iade imkanından yararlanamamaktadır,
- 31.12 tarihinde verilen standart iade talep dilekçesine iade talep tutarından düşük bir rakam yazan mükelleflerin kalan iade tutarıyla ilgili iade haklarını kaybedecekleri ifade edilmektedir.

ÇÖZÜM

Bu şekilde mükelleflerin iade haklarını kısıtlayıcı veya geciktirici idari yorum ve uygulamaların Tebliğde yapılacak düzenlemeler ile çözüme kavuşturulması gerekir.

SORUN ve ÇÖZÜM

Tebliğde, bahçe düzenlemesi, pergola, sosyal tesis yapımı gibi konut inşası için zorunlu olmayan harcamalar nedeniyle yüklenen vergilerin iade konusu yapılamayacağı ifade edilmiştir. Tebliğdeki ifade şöyledir;

“Dolayısıyla bir arada bulunan konutların ortak kullanımına ait olan sosyal ve kültürel ihtiyaçları karşılamak üzere düzenlenmiş çocuk parkı, bahçe düzenlemesi, havuz, pergole, kamelya, çim ekimi, spor alanı, alışveriş merkezi gibi alanlara ilişkin konutun yapımı için zorunlu olmayan harcamalar nedeniyle yüklenen KDV iade hesabına dâhil edilemeyecektir.”

Uygulama ve idari görüşlerde ise “konut yapımı için zorunlu olmayan harcamalar” tabiri Tebliğdeki bağlamından koparılarak yorumlanmakta her türlü harcama zorunlu mu değil mi diye sorgulanabilmektedir. Örneğin verilen bir özelgede jeneratör alımlarının zorunlu harcama olmadığı kabul edilmiştir. Oysa eğer asansör veya merdiven boşluklarının aydınlatılması için yapılan harcamalar zorunlu harcama kabul ediliyorsa, elektrik kesildiğinde bunların çalışmasını sağlayacak güç kaynaklarının da zorunlu harcama sayılması icap eder. Yakın gelecekte güneş enerjisinden azami faydalanmayı hedefleyen konut projeleri gündeme gelecektir.

SORUN VE ÇÖZÜM

1. İmalatçı ihracatçılara yüklenim listesi olmadan ihracat bedelinin %10'un iade edilmesi uygulamasındaki %10 oranı KDV oranlarının artırılmasından sonra yetersiz kalmıştır. KDV oran artışına paralel olarak bu oranın da %12 olarak değiştirilmesi uygun olacaktır.
2. Ayrıca, imalatçı ihracatçı firmalar YMM raporu ile nakit iade almak istediklerinde, YMM raporuna iade talebinin olduğu dönemden önceki 24 aylık döneme karşıt inceleme tutağı düzenlemek zorundadır. Karşıt incelemeyi amaç tasdike konu işlemin gerçek mahiyetini ortaya çıkarmaktır. Yeminli mali müşavirlerin sorumluluğu tasdik konusuna sınırlıdır. Tebliğlerde yapılan düzenlemelere göre iade talebinde bulunulan döneme ilişkin indirim konusu yapılan katma değer vergisinin asgari %80'inin karşıt inceleme yoluyla doğrulanması rapor düzenlenmesi için yeterlidir. Yine tebliğlerde yer alan düzenlemeler ve GİB tarafından verilen özgelgelerle yüklenim listesinde yer alan tutarın %80'inin incelenmesi de benimsenmiştir.

Ayrıca İst YMM Odasının ilk defa iade alacak mükelleflerin iade incelemeleri yapan yeminli mali müşavirlerin önceki dönemden devreden KDV tutarının %80'ini incelemelerinin yerinde olacağı yönünde tavsiye niteliğinde görüşü mevcuttur.

Geçmiş 24 dönemin incelenmesi yeminli mali müşavirlere önemli bir iş yükü ve işverenlere de maliyet getirmektedir.

3. SORUN

İade türü değişikliği nedeniyle yapılan düzeltme işlemlerinde vergi ziyayı oluşup oluşmadığı konusunda tereddütler mevcuttur. Vergi daireleri iade tutarında bir azalma olmamasına rağmen vergi haksız iade alındığı gerekçesiyle cezalı tarhiyatlar yapmaktadır.

ÇÖZÜM

İade türü değişikliği sebebiyle verilen düzeltme beyannamelerinde, ilk beyannamelere göre iade tutarında bir değişiklik yoksa ve veya azalma meydana gelmemiş ise haksız iade alındığından dolayısı ile vergi ziyayı meydana geldiğinden bahsedilemez. Ancak düzeltilen beyannamedeki iade türü için ilave belge ibrazı gerekiyorsa iadenin alındığı tarih ile eksik belgelerin tamamlandığı tarih arası için gecikme faizi istenebilir. Örneğin 338 tür kodundan iade talep edip iadesini nakden alan bir mükellef vereceği, düzeltme beyannamesi ile iade tür kodunu 301 olarak değiştirdiğinde vergi ziyayı oluşmayacaktır. Yeni iade türü için ibrazı zorunlu olan yüklenim listesi sonradan verildiği için gecikme faizi talep edilecektir.

SORUN VE ÇÖZÜM

KDV Uygulama Genel Tebliğinde yer alan düzenlemeye göre, “KDV İadesi Ön Kontrol Raporu”na dayalı iade taleplerinde, iade tutarının olumsuzluk tespit edilmeyen kısmının %50’si on iş günü içinde mükellefe iade edilmektedir. Bu uygulama yeterince olgunlaşmış ve verimli bir şekilde ilerlemektedir. Bu sebeple %50 oranının %80’e çıkartılması daha uygun olacaktır.

SORUN

İthalatta Gözetim ve Korunma Önlemi Uygulamaları Kapsamında Hesaplanan Katma Değer Vergisinin İndirim Hakkının Kaldırılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 7846) 24 Kasım 2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe girdi. Karar ile ithalatta ticaret politikası önlemleri kapsamında yer alan gözetim ve korunma önlemleri içeriği tedbirlerden doğan KDV'nin indirim hakkı kaldırılmış oldu. İthalatçıları, gümrük müşavirlerini, mali müşavirleri ve yeminli mali müşavirleri önemli ölçüde ilgilendiren bu düzenleme ile indirilemeyecek KDV'nin manuel yöntemlerle doğru ve zamanın hesaplanması neredeyse imkansız hale gelmiştir.

ÇÖZÜM

İndirilecek ve indirilemeyecek KDV'nin dijital ortamda ilgili Gümrük İdaresi tarafından hesaplanması ve gümrük vezne alındısında ayrıştırılarak gösterilmesi halinde tüm taraflar için sorun çözülmüş olacaktır.

SORUN ve ÇÖZÜM

Proje uygulaması kapsamında (KDV 13. Maddesindeki) istisna uygulaması getirilen işlemlerde KDV istisnası ile temin edilecek mal ve hizmet listelerinin vergi daireleri tarafından kontrolü ve onaylanmasında yaşanan gecikme ve belge içeriklerinin onaylanmasında sorunlar yaşanılmaya başlanmıştır.

Belgelerin mükelleflerin talepleri doğrultusunda onaylanması ve alımların istisna belgesi kapsamında ve mevzuata uygun olarak yapıldığının 6 aylık veya yıllık periyodlarla YMM'ler tarafından raporlanması süreci daha verimli kılacaktır.

Ayrıca listenin ithal veya yerli olarak ikiye ayrılması, tercih değişikliğinde ise tüm listelerin tekrar revize edilmesi süreci ticari hayatta uygulaması zor bir durumdur. Bu sebeple ithal veya yerli ayrımı yapılmadan tek bir liste yapılması önerilmektedir.